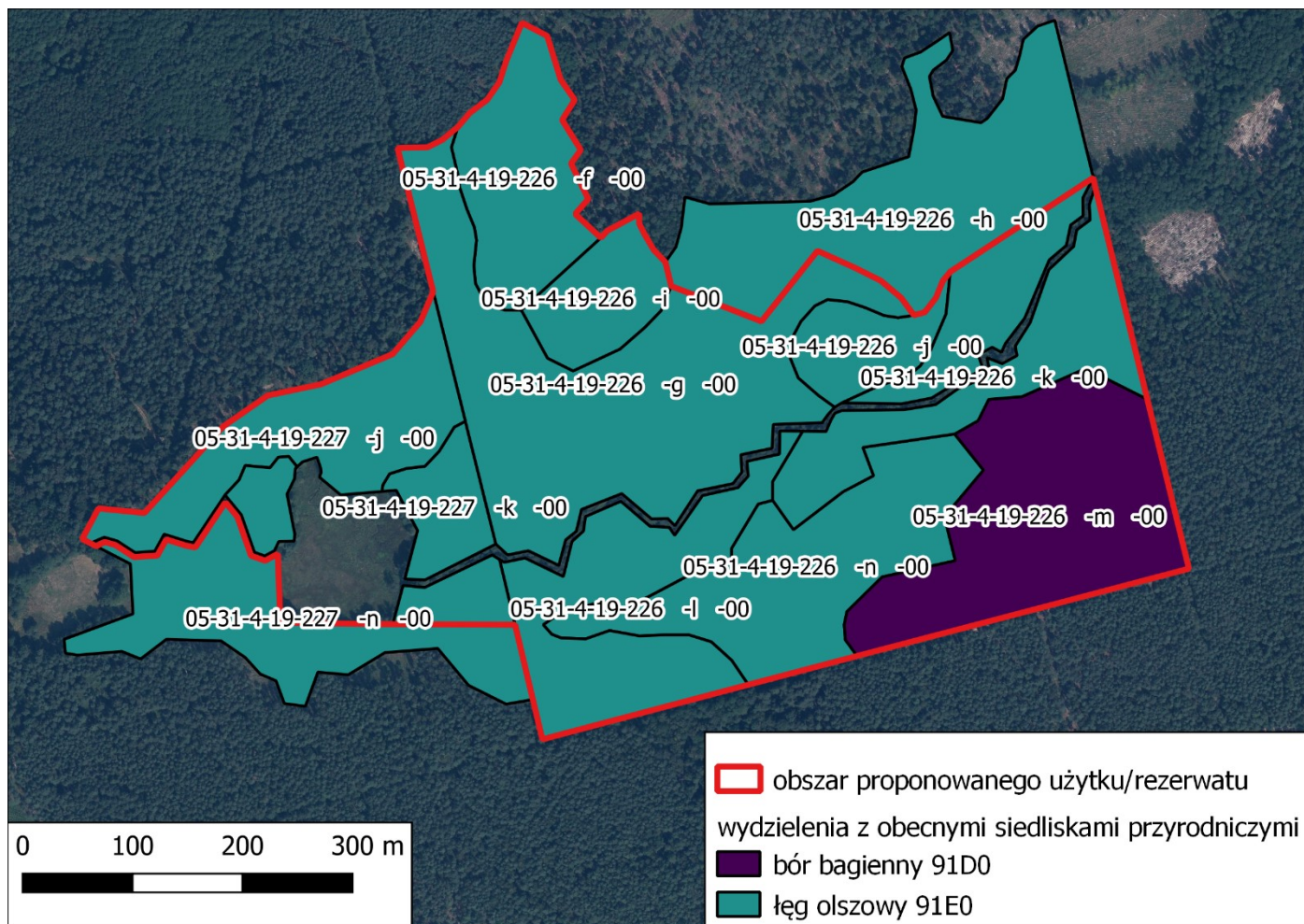

Zn. spr. PTP.DD.201906.1

Walory przyrodnicze proponowanego użytku ekologicznego łąg nad Dębowcem

Ryc. 1. Obszar proponowanego użytku ekologicznego

1. Awifauna

Na obszarze stwierdzono występowanie 32 gatunków ptaków, z tego 29 objętych ochroną ścisłą i 3 ochroną częściową. Wszystkie z tych gatunków to ptaki łągowe, przy czym dla 2 z nich łąg nad Dębowcem prawdopodobnie nie jest obszarem gniazdowania, a tylko żerowania. Są to: puchacz *Bubo bubo* (dwie obserwacje w sezonie łągowym, głos z wydzielenia 226-f (ciężko powiedzieć, gdzie gniazduje bez specjalnych badań) oraz bocian czarny *Ciconia nigra*. Para bocianów czarnych (prawdopodobnie gniazdująca w rez. Jastkowice) regularnie odwiedza omawiany obszar w sezonie łągowym w celu polowania, w szczególności w wydzieleniach 227-j, 227-k, 227-n, 226-g, 226-l. Z pozostałych gatunków ptaków na szczególną uwagę zasługuje jeszcze samotnik *Tringa ochropus* – gatunek, podobnie jak powyższe, silnie związany z podmokłymi lasami, którego 1-2 pary gniazdują co roku na omawianym obszarze.

Pełny spis gatunków ptaków przedstawia tabela. Gatunki objęte ochroną ścisłą zaznaczono na czerwono, częściową na niebiesko.

l.p.	nazwa polska	nazwa łacińska	l.p.	nazwa polska	nazwa łacińska
1	bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	17	pełzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>
2	bogatka	<i>Parus major</i>	18	piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>
3	czarnogłówka	<i>Poecile montanus</i>	19	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>
4	czubatka	<i>Lophophanes cristatus</i>	20	puchacz	<i>Bubo bubo</i>
5	czyż	<i>Spinus spinus</i>	21	puszczyk	<i>Strix aluco</i>
6	dzięcioł czarny	<i>Dryocopus martius</i>	22	ranieszek	<i>Aegithalos caudatus</i>
7	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	23	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>
8	dzięcioł zielonosiwy	<i>Picus canus</i>	24	samotnik	<i>Tringa ochropus</i>
9	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	25	sikora uboga	<i>Poecile palustris</i>
10	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	26	słonka	<i>Scolopax rusticola</i>
11	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	27	sosnówka	<i>Periparus ater</i>
12	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	28	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>
13	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	29	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>
14	kukułka	<i>Cuculus canorus</i>	30	śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>
15	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	31	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>
16	mysiokról	<i>Regulus regulus</i>	32	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>

2. Pozostałe grupy zwierząt

Poza regularnymi obserwacjami ptaków na omawianym obszarze nie były prowadzone szczególne obserwacje innych grup zwierząt. Na uwagę zasługuje jednak kilka gatunków, które stwierdzono przy okazji obserwacji ptaków.

Ważnym gatunkiem zwornikowym w omawianym ekosystemie jest objęty częściową ochroną bóbr europejski *Castor fiber*, którego wpływ na warunki siedliskowe w łęgu jest ponadprzeciętny. System tam bobrowych pomaga w utrzymaniu wysokiego poziomu wód powierzchniowych i płytkich podziemnych. Poza bobrem ze ssaków obserwowano tutaj także dziki, jelenie, sarny, lisy i łosie. Jest to oczywiście obraz niepełny i typowy dla Lasów Janowskich.

Stwierdzono 2 gatunki płazów, ropuchę szarą *Bufo bufo* i żabę trawną *Rana atravisa*, oba ściśle chronione.

3. Roślinność

Także roślinność nie była bardziej szczegółowo badana. Na uwagę zasługują przede wszystkim chronione gatunki mchów: gajnik lśniący *Hylocomium splendens* z wydzielenia 227-j, co najmniej 5-6 gatunków torfowców: torfowiec błotny *Sphagnum palustre*, torfowiec Girgensohna *Sphagnum girgensohni*, torfowiec ostrolistny *Sphagnum capillifolium* oraz 2-3 inne, nieoznaczone gatunki. Wszystkie wymienione gatunki objęte są ochroną częściową. Torfowce rosną w wydzieleniach 226-f oraz 226-m. Tam też rośnie chroniony częściowo widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum* i bagno zwyczajne *Ledum palustre*. Są to wydzielania borowe, a wymienione gatunki (oraz np. wełnianka pochwowata *Eriophorum vaginatum* również tam stwierdzana) mogą wskazywać na obecność siedliska 91D0.

W części łęgowej, w której na dużym obszarze występuje siedlisko 91E0 nie stwierdzono chronionych gatunków roślin, jednak potencjalnie jest to miejsce występowania bardzo rzadkiego fiołka bagiennego *Viola uliginosa*, który rośnie właśnie w łęgach olszowych w Lasach Janowskich i Puszczy Solskiej (inf. ustna specjalisty od tego gatunku, dr M. Nobisa z Instytutu Botaniki UJ). Oczywiście to jedynie przypuszczenie, wymagające badań terenowych i potwierdzenia, bądź zanegowania.

Na obszarze proponowanego użytku ekologicznego znajduje się ponadprzeciętnie dużo martwego drewna, szczególnie całych kłód olszowych i wykrotów. W warunkach wysokiego poziomu wód kłody takie pełnią ważną rolę – są miejscami kiełkowania młodego pokolenia olszy czarnej *Alnus glutinosa* i innych drzew oraz miejscem występowania dla m.in. fiołka błotnego *Viola palustris*. Na całym omawianym obszarze widoczne jest naturalne odnowienie drzew, głównie olszy, graba *Carpinus betulus* i jodły *Abies alba* szczególnie w lukach powstałych w wyniku wywrócenia się drzew starszych.

Martwe drewno jest miejscem występowania wielu gatunków grzybów i śluzowców, często rzadkich i zagrożonych. Oczywiście tutaj to również wymaga zbadania, jednak kierując się przezornością, można przypuszczać, że tak też jest w łęgu nad Dębowcem.

4. Walory retencyjne

Ze względu na charakter rzeki Dębowiec, zbiorowisk leśnych oraz działalności bobrów obszar proponowanego użytku stanowi ważny w skali lokalnej rezerwar wody. Na podwyższonym w dolinie Dębowca poziomie wód podziemnych korzystają z pewnością bory sosnowe i inne lasy sąsiadujące z obszarem.

Obszar pełni też ważną funkcję w regulacji przepływów w samym Dębowcu. Dzięki jego istnieniu w obecnej formie (z naturalną rzeźbą i mikrorzeźbą terenu, tamami bobrowymi) zmniejsza amplitudę wahań przepływu w Dębowcu, a więc odprowadza wodę bardziej jednostajnie w ciągu roku. Jest to pozytywne dla ekosystemu doliny Dębowca poniżej obszaru. W przeciwnym razie środowisko rzeczne byłoby narażone na duże wahania przepływu w związku z działalnością stawów rybnych w Kochanach oraz, oczywiście, opadami bądź ich brakiem.

Zachowanie naturalnych mokradeł jest szczególnie ważne w kontekście postępującej zmiany klimatu. Prognozowane skutki globalnego ocieplenia to także zmiana charakteru opadów. W Polsce w ciągu najbliższych 50 lat roczne sumy opadów nie ulegną dużej zmianie (wzrost o ok. 5%), znacząco wzrośnie jednak parowanie (o ok. 15%), a opady będą rozłożone bardziej nierównomiernie – tj. długie okresy suszy i krótkie, intensywne epizody opadowe (bardzo ładnie w ten scenariusz wpisuje się tegoroczna wiosna).